

Az Arany Dániel által alapított lap megoldói között számos kiváló tudós matematikus, fizikus nevét olvashatjuk, pl. Fejér (Weisz) Lipót, Fekete Mihály, Haar Alfréd, Kármán Tivadar, Lukács Ferenc, Mikola Sándor, Radó Tibor, Riesz Frigyes, Riesz Marcel, Sidon Simon, Szegő Gábor, Zemplén Győző stb.

A versenyzők Arad, Budapest, Debrecen, Déva, Gilád, Győr, Kaposvár, Kisújszállás, Kolozsvár, Losonc, Nagyenyed, Nyíregyháza, Nyitra, Pécs, Pozsony, Sátoraljaújhely, Székelyudvarhelyről küldték be a megoldásaikat.

Az egyéni feladatmegoldók mellett egy-egy iskolából egy teljes osztály tanulói is küldtek be megoldást, pl. a budapesti ág. ev. főgimnáziumból, az V. ker. főreáliskolából, a debreceni, a győri főreáliskolából.

Az első 3 évfolyam legeredményesebb megoldói a következők voltak:

1894. *Seidner Mihály* VIII. o., Losonc, a Matematikai és Fizikai Társulat első versenyének nyertese (1894).

Kugel Sándor VIII. o., Losonc, *Jorga Gergely* VIII. o. Arad, *Sztrapkovits István* VIII. o., Sátoraljaújhely.

1895. *Visnya Aladár* VII. o., Pécs.

Meitner Elemér VIII. o., Bp. V. ker. Főreál.

Fejér (Weisz) Lipót VI. o., Pécs, a Matematikai és Fizikai Társulat 1897. évi versenyének 2. helyezette.

Grossman Gusztáv VIII. o., bp-i ág. ev. főgimnázium.

1896. *Visnya Aladár* VIII. o., Pécs, a Matematikai és Fizikai Társulat 1896. évi versenyének nyertese.

Fazekas (Friedmann) Bernát VII. o., Sátoraljaújhely, a Matematikai és Fizikai Társulat 1897. évi versenyének nyertese, *Grünhut Béla* VII. o., Pécs, *Hofbauer Ervin* VII. o., bp-i ág. ev. főgimnázium, *Kántor Nándor* VII. o., Bp. ág. ev. főgimnázium.

– *Seidner Mihály* tanára *Winter József* volt, az ő tanítványai közül többen is érték el a későbbiekben helyezést.

– *Visnya Aladár* tanára *Maksay Zsigmond* volt. Tanítványai közül *Fejér (Weisz) Lipót* 1897-ben 2. helyezett, *Kornis Ödön* (1899) 1. helyezett az Eötvös-versenyen.

Annak öröme, hogy Eötvös Loránd a társulat elnöke lett az ország vallás és közoktatási minisztere 1894-ben, a Matematikai és Fizikai Társulat életrehívta a matematikai tanulmányversenyeket. (Először Matematikai és Fizikai Társulat verseny, majd Eötvös-verseny néven, a fizika versenyt Károly Ireneusz alapította 1916-ban. A 2. világháború után az Eötvös-verseny kettévált Kürschák József matematika verseny és Eötvös Loránd fizika versenyre.)

A Középiskolai Matematikai Lapok feladatainak megoldása és a matematikai tanulmányversenyen való eredményes szereplés egymással szoros összefüggésben volt, ritka az olyan versenyhelyezett, aki ne lett volna a Lapok eredményes feladatmegoldója.

König Dénes (társulati titkár) szavai szerint a Középiskolai Matematikai Lapok „a tehetségesek középiskolai matematikai oktatását nagy mértékben előbbre vitték, és mindenkor valósággal előkészítették a talajt a mi tanulmányversenyeink számára”.

A Matematikai és Fizikai Társulat első versenyén a díjakat *Eötvös Loránd*, a Társulat elnöke a következő szavak kíséretében adta át: „Önök a hallott bírálati jelentés szerint a társulat matematikai versenyén a feladatok helyes megoldásával jelét adták önálló felfogásuknak, a matematikának művelésére való rátermettségüknek, és kiemelkednek pályázó társaik felett.

A kitűzött díjakat a társulat színe előtt íme fogadják nyilvánosan, fogadják egyszersmind a társulat köszönetét törekvésükért azzal a reménységgel kapcsolatban, hogy a megkezdett jó úton haladván, tovább fogják fejleszteni tehetségeiket, és hazai tudományosságunknak majdan díszévé fognak válni. Nehéz út áll még Önök előtt, sok munka és küzdelem, de csakis az így szerzett győzelem az, melynek igaz értéke van.

Önök most hálával gondolnak azokra az intézetekre, hol tanulmányukat elvégezték, és hálás szívvel gondolnak szeretett tanáraikra, kik Önöket tanították, kiknek ezen szép sikerüket köszönhetik. Írják meg nekik, hogy mily sikert köszönnek az ő fáradozásuknak, köszönnék meg nekik kitűnő tanításukat, és írják meg nekik, hogy én magam, valamint a Matematikai és Fizikai Társulat üdvözlét és köszönetét küldöm nekik”.

Eötvös Loránd útmutatásait követve hogyan váltották be a hozzájuk fűzött reményeket a lap első kiemelkedő feladatmegoldói, az első versenyhelyezettek? Közülük néhányat mutatunk most be.

Seidner Mihály (1875–1968) A középiskola befejezése után a budapesti műszaki egyetemen tanult, majd a charlottenburgi műszaki egyetemen folytatta tanulmányait, ahol doktori diplomát nyert. 1903-ban tért haza, ettől kezdve a Ganz Villamossági Rt.-nél dolgozott, a technológia és gyártásfejlesztés tudományos megalapozásához kapcsolódó feladatokkal foglalkozott.

Legnagyobb jelentőségű találmánya a villamosgépek folyadékhűtésére vonatkozott, ezt felhasználták a Kandó Kálmán által kidolgozott és szabadalmaztatott első fázisváltós mozdonyoknál.

1953-ban elnyerte a műszaki tudományok doktora fokozatot, 1960-ban az MTA levelező tagjává választotta.

Visnya Aladár (1878–1959) 1896-ban érettségizett, és egyetemi hallgatóként megnyerte a matematika versenyt, ami számára az Eötvös Kollégiumba való felvételt is jelentette. (Az Eötvös József Kollégium a tanári pályára készülők ifjak részére létesített intézmény volt. Otthona az egyetemi hallgatóknak, tudós tanárok vezetésével, jó segédeszközökkel felszerelve készülhetett jövőendő hivatásukra. Neves tudósok raja került ki a kollégium falai közül.) Visnya Aladár 1900–1902 között Rados Gusztáv mellett műegyetemi adjunktus. 1902-től 1909-ig a nagyváradai főreáliskola tanára. Az 1907–8 tanévben Göttingenbe ment ki tanulmányútra. 1909-től áthelyezik a budapesti VI. ker. Mária Terézia leánygimnáziumba. 1914–20 között Sopronban élt. 1921-ben (a proletárdiktatúra alatti magatartása miatt) 43

évesen nyugdíjazták. 1927-től ismét tanít a kőszegi Gyurácz Ferenc evangélikus leánylíceumban. 1933 szeptemberétől megbízzák a kőszegi helytörténeti múzeum vezetésével, és ezt a tisztséget 1951 végéig megtartotta.

Fejér Lipót (1880-1959) messze kiemelkedett Maksay Zsigmond tanítványai közül. Élete döntő fordulatát az 1897. évi Eötvös-verseny 2. díjának elnyerése hozta meg, ekkor döntötte el, hogy átiratkozik a gépészmérnöki karról matematikusnak.

A verseny 2. feladata a következő volt:

Bizonyítsuk be, hogy

$$\sin \frac{A}{2} \sin \frac{B}{2} \sin \frac{C}{2} < \frac{1}{4},$$

ha A , B és C egy tetszőleges háromszög szögei.

Beke Manó a következő értékelést adta Fejér Lipót megoldására:

„A második feladat megoldásában a háromszögbe és a háromszög köré írt körök sugarai és e körök centrális távolságai között fennálló összefüggés segítségével még többet is bizonyított, mint amennyit a feladat megoldása megkövetel.” (A feladat megoldása megtalálható: Matematikai versenytételek 4. kiadás 1987. 47-48. o.)

Fejér Lipót középiskolás korában szorgalmas megoldója volt a Középiskolai Matematikai Lapoknak. Egyetemista korában feladatokat javasolt, cikket is írt. Tanulmányait a budapesti műszaki egyetemen kezdte, majd a berlini, göttingai, párizsi egyetemeken folytatta. Már egyetemi éveiben elkezd foglalkozni a Fourier-sorokkal, és 1909-ben a Fourier-sorokkal kapcsolatos egyik eredménye világszerte ismertté tette.

A kolozsvári egyetemen kezd el tanítani, majd a budapesti Tudományegyetemre kerül. A 2. világháború üldöztetései őt is sújtották. A háború után visszakerült egyetemi katedrájára. Tudományos munkásságáért Kossuth díjban részesült. 70. születésnapja alkalmából az Eötvös Loránd Tudományegyetem díszdoktorává avatta.